

Valtionvarainministeriö
valtionvarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM047:19/2007

Lausunto Toimitilojen tietoturvaohjeesta

Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikkö lausuu aluehallintovirastojen yhteisenä lausuntona Toimitilojen tietoturvaohjeesta seuraavaa:

Yleistä

Toimitilojen tietoturvaohje on kattava ja helpottaa toimitilojen suunnittelua siellä käsiteltävien tietojen suojaustasoluokittelun mukaisesti. Kuitenkin vanhojen toimitilojen muuttaminen ohjeen suosituksen mukaiseksi voi aiheuttaa osalle virastoja huomattavia kustannuksia ja nämä kustannukset tulisi ottaa huomioon budjettisuunnittelussa.

Aluehallintovirastojen kommentit

Toimitilojen tietoturvaohjeen laatinut VAHTI toimii hallinnon tietoturvallisuuden ja tietosuojaan kehittämisestä ja ohjauksesta vastaavien hallinnon organisaatioiden yhteistyö-, valmistelu- ja koordinaatioelimenä sekä edistää verkostomaisen toimintatavan kehittämistä julkishallinnon tietoturvatyössä. On merkillepantava, että lausuntoa pyydetään tietoa hallinnoivilta virastoilta, mutta 2.11.2012 Aku Hilve lausuntopyyntöjakelussa ei mukana ole esim. Senaatti-kiinteistöt, joka on valtion kiinteistövarallisuuden hallinnasta vastaava valtiovarainministeriön ohjaama taho. Senaatti-kiinteistöjen palvelujen perustan muodostavat toimitilojen vuokraus, investoinnit, kehittäminen ja hallinnoiminen sekä toimitiloihin liittyvät palveluiden tarjoaminen.

Saatesanoissa pyydetään virastoja välittämään lausuntopyynnön organisaatioissaan erityisesti niille tahoille, joiden vastuisiin kuuluvat tietoturvallisuuden ja tilaturvallisuuden suunnittelu ja toimeenpano; mm. valtion ja myös AVlen toimitilastrategian mukaisesti yleisesti tilojen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa pääosin tai yhteistyönä Senaattikiinteistöt.

On yhteismitallisuuden kannalta eduksi, että luonnos 2.11.2012 ottaa huomioon aikaisemmat toimitilojen turvallisuutta koskevat kriteeristöt (erityisesti KATAKRI) sekä valtionhallinnon toimijoiden ohjeistukset. Ohjelun on myös kaivattu täsmäntävä ja ehkä jopa konkretisoiva jatke aikaisemmalle VAHTI-ohjeelle 2/2010 *Ohje tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa annetun asetuksen täytäntöönpanosta*.

Toimitilojen tietoturvallisuuden lähtökohtana on organisaatiossa käsiteltävän tiedon luokittelu suojaustasoihin, riskien analysointi sekä näiden pohjalta tehtävä arviointi käytännössä, missä mitään käsitellään (vyöhykkeistäminen) sekä yksittäisten työskentelypisteiden suojaustasovaatimusten mukaisuus. Luonnos 2.11.2012 selkiyttää tätä vyöhykeajattelua ansiokkaasti ja paljastaa mm. AVI-virastoissakin tarpeen eriyttää julkinen tila / perustason työskentelytila sekä korostetun (ja korkean tason) työskentelytilat. Turvallisuusvyöhykejako on johdettava tiedon luokitteluperusteista. Julkisten tietojen tai tilapäisesti IV-tason tietojen käsittely ei edellytä korotettuja turvallisuustoimia. Muutoin turvallisuusvyöhykkeiden luokittelu helpottaa myös käytännön ratkaisujen toteutusta esim. liite 1 mukaisesti. Tässä vaiheessa voidaan jo arvioida, että Perustatason VIHREÄ ja Korotetun tason STIII ORANSSI vyöhyke ovat toteutettavissa normaaleissa toimistokäyttöisissä rakennuksissa, kun/jos yksittäisiin kohteisiin tehdään tarvittavia toimenpiteitä. Korotettu taso TLIII KELTAINEN edellyttää monin osin suunnitteluratkaisuja jo uudistilojen suhteen ja vanhoissa toimitiloissa taso voi olla vaadittavien panostusten ja resurssien suhteen epärealistinen (esim. hajasäteilyn estäminen, suojalasisitus, rakenteiden vahvistaminen, turvaovet). Kuitenkin esim. liitteen mukainen vaatimustaulukko helpottaa kohdistamaan toimitilojen kehittämis- ja parannustoimia esim. tavoiteltaessa myös korotettua tasoa.

Yksittäisiin kohtiin kommenttina mm.:

3.1 *Suojaustaso III tai sitä kriittisempi tieto vaatii säilytyspaikakseen vaatimusten (mitkä?) mukaisen kassakaapin tai holvin:* voi olla erittäin vaikea toteuttaa käytännössä, sillä esim. kaikki talorakenteet eivät kestä kaikkia ratkaisuja. Edelleen kohdassa 4.6.1 samalle suojaustasolle vaaditaan turvalaseja tai -kalvoja, mitkä ovat merkittäviä rakenteellisia vaatimuksia. Liitteessä 1, kohta 19 annettu vaihtoehdot.

3.4 yhteiskäyttöiset tilat: esim. poliisin vastuualueen läsnäolo AVI:n toimitiloissa lisää vaatimuksia, mutta tilanne muuttunee 1.1.2014 lähtien.

5.2 kameravalvontajärjestelmät edellyttävät yleensä vartiointiliikettä palveluntarjoajana (lainsäädäntö). *Korotetun tason tilat on varustettava kulunvalvonnalla siten, että vain oikeutetut pääsevät ja heidän kulkunsa voidaan myöhemmin todentaa:* merkittävä tekninen vaatimus, edellyttää esim. älykkään lukitusjärjestelmän käyttöä. *Perustasolla on vaatimuksena tunkeutumisen ilmaisujärjestelmä* – uutta olisi tämäkin monessa virastossa ja kun järjestelmä on testattava vähintään 2 krt vuodessa toimipaikan turvallisuuskäytäntöissä kuvatuilla tavalla – edellytetään siis monin tavoin kenties uudenlaista dokumentaatiota ja sen ylläpitoa.

Liite 1 kuvatuissa turvallisuuden parantamisen käytännön järjestelyissä monin kohdin on tukeuduttava Senaatti-kiinteistöjen ylläpitoon tai sen tarjoamiin palveluihin/palveluntuottajiin, pääosin esim. kohtien 20-38 kuvaamissa menettelyissä.

Liite 1 liittyen kohta 27 turvaselvitykset ovat osoittautuneet mutkikkaaksi nykyisin puitteissa: esim. AVI ei välttämättä ole oikeutettu teettämään suppeita turvaselvityksiä (laki turvallisuusselvityksestä määrittelee käytön). Suppeat turvaselvitykset eivät myöskään sovi esim. muutto- tai remonttitilanteisiin. Eri poliisilaitoksilla tuntuu lisäksi olevan erilaisia käytäntöjä myöntää selvitysoikeuksia (vrt. Turku vs. Mikkeli). Vaaditut vaitiolositoumukset ovat joissain tapauksissa jääneet ainoaksi turvallisuustamahdollisuudeksi, mutta niillä ei voida varmistua selvitetävän taustoista.

Liite 1 vielä täsmentämättömät kohdat 39-57 ovat nekin sekä kiinteistön omistajan että käyttäjän asiaa, esim. palo-osastointi, LVIS-suunnittelu tai EMP-suojaus täytyy olla pääsääntöisesti rakennuksen perussuunnitelmissa ja huomioituna rakenteissa, keveämpi infra ja tietotekniset laiteratkaisut puolestaan ovat käyttäjän/tietohallinnosta vastaavien harkinnassa.

Asko Harjukelo
Johtaja

Anu Taipale
Tietoturvapääällikkö